

ORGANIZACE MATERIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ DRUHŮ VOJSK A VOJSKOVÉHO LETECTVA

Soudobé operace vedeme společným úsilím vševojskových svazků, vojskových svazků a útvarů všech druhů vojsk a speciálních vojsk. Vyznačují se používáním zbraní hromadného ničení, rozhodností, vysokou manévrovostí, dynamičností, vysokým tempem, náhlými a zásadními změnami situací, různorodostí používaných způsobů jejich vedení a rozvíjením bojové činnosti do velké šířky i hloubky.

Tyto skutečnosti ovlivňují formy a způsoby týlového zabezpečení, které je jedním z důležitých a limitujících předpokladů úspěchu operace. Proto organizace týlového zabezpečení musí být pružná a odpovídat organizaci i požadavkům vojsk a způsobům vedení operací.

Předpis Týl-1-1 v čl. 1 stanoví: „Všestranné a nepřetržitě týlové zabezpečení vojsk je jednou z rozhodujících podmínek úspěšného vedení bojové činnosti, jednou z hlavních povinností velitelů a prvořadou povinností jejich zástupců pro týl, zástupců pro technické věci, náčelníků druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb.“ Předpis Oper-1-3 čl. 17 dále uvádí, že základem materiálního zabezpečení vojsk je nepřetržitý přísun materiálu při komplexním využití všech druhů doprav.

K materiálnímu zabezpečení vojsk jsou stanoveny pro všechny velitelské a zásobovací stupně normy zásob, jsou vytvoře-

ny organické týlové útvary, jednotky a zařízení, je vytvářena příslušná organizace týlu a velení.

Vševojskový svaz k materiálnímu zabezpečení vytváří armádní brigádu materiálního zabezpečení (abmz), která veze zásoby materiálu na dva dny bojové činnosti pro podřízené svazky a útvary, což představuje 8000–10 000 tun různorodého materiálu.

Denní spotřeba materiálu u vševojského svazu je na základě zkušeností ze cvičení v rozmezí 4500–6000 t (i více), v závislosti na počtu vojsk, techniky a charakteru bojové činnosti, a může mít toto složení:

— munice	2200—3150 t
— pohonné hmoty	1640—2050 t
— proviant	200—500 t
— ženíjní materiál	270—320 t
— tankový a automobilní materiál	140—160 t
— ostatní materiál	50—70 t

Z uvedeného množství materiálu předpokládáme přisunovat čtyři pětiny vševojskovým svazkům a zbývající část vydat vojskovým svazkům, armádním útvarům, vojskovému letectvu a týlovým svazkům, útvarům a zařízením — viz obr. 1.

Materiál k vševojskovým svazkům přisunujeme denně zásadně dopravními prostředky armádní brigády materiálního za-

bezpečení. Výjimečně je druhosledovým svazkům (svazkům, které vedou boj na vedlejších směrech) nařízen jeho odběr. Pro vojskové svazky a armádní útvary je materiál zpravidla přisunován do výdejního místa armády, kde si jej odebírají vlastními dopravními prostředky nebo je vydáván přímo v abmz. V některých případech, v souvislosti s týlovou situací, mohou být zřizována výdejní místa na polním dálkovém potrubí pohonných hmot, na vykládacích stanicích na železnici a u skladů kořistního materiálu. Na počátku války může být materiál odebírán z určitých zdrojů v národním hospodářství, z předsunutých skladů a z mírových posádek.

Specifika vojskových svazků, armádních útvarů a zařízení, včetně vojskového letectva a týlových útvarů, vyžaduje z hlediska zásobovacího systému volit odlišný způsob zásobování než u vševojskových svazků. Spočívá především v jejich velkém počtu, v rozmístění a činnosti v celém pásmu svazu, v různé odborné podřízenosti, častém novém podřizování i dělení na menší celky, které plní úkoly samostatně nebo i v sestavě vševojskových svazků, a v rozdílnosti organizace jejich týlových jednotek.

Podle rozmístění v operační sestavě svazu mohou být **rozděleny** na:

1. Vševojskové svazky a armádní útvary, které rozvíjíme na úrovni velitelského stanoviště svazu a které působí v celé šířce a hloubce pásma bojové činnosti svazu.
2. Vojskové letectvo.
3. Týlové útvary a zařízení, které rozmísťujeme v prostoru armádní brigády materiálního zabezpečení a v její bezprostřední blízkosti.

Z hlediska zásobování je můžeme rozdělit na:

- vojskové svazky a útvary, které působí samostatně v sestavě svazu nebo jsou přiděleny ke vševojskovým svazkům,
- útvary, které zabezpečují jednotlivá místa velení armády,
- útvary vojskového letectva,
- silniční útvary svazu,
- zdravotnické útvary a zařízení, které tvoří organické celky (kolektory),
- dílenské a speciální technické útvary,
- týlové útvary a zařízení svazu rozmístěné v abmz (průvozní, dopravní, výrobní, polní sklady a další).

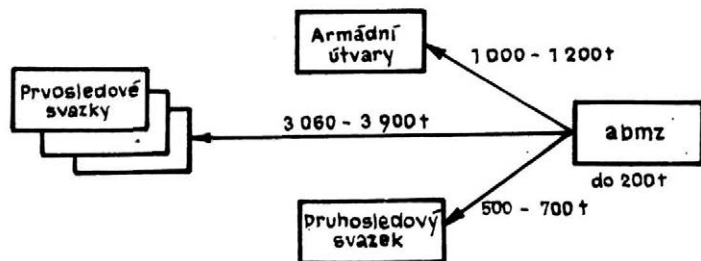
S přihlédnutím ke specifice plnění bojových úkolů, místu jejich rozmístění v operační sestavě a předpokládané spotřebě materiálu jejich zásobování zabezpečujeme s využitím výdejních míst svazu.

Jedno výdejní místo zpravidla zřizujeme jako výdejní místo svazu za svazkem druhého sledu na úrovni velitelského stanoviště svazu a druhé v prostoru rozmístění brigády materiálního zabezpečení.

Ve výdejním místě svazu odebírají zásoby materiálu především svazky a útvary určené do zálohy velitele svazu, které zabezpečují místa velení, útvary vojskového letectva, silniční a zdravotnické útvary.

Ve výdejním místě v prostoru rozmístění abmz odebírají materiál útvary rozmístěné v tomto prostoru a podle rozhodnutí NT-ZV armády i další útvary, zejména technické, nebo vyčleněné do druhého sledu operační sestavy svazu.

Počty osob a techniky vojskových svazků a armádních útvarů mají takovou hodnotu, že např. jejich spotřeba pohonných hmot je vyšší než spotřeba jednoho vševojskového svazku, u proviantu činí 35 % a u ostatního materiálu 15–20 %. U munice bude záviset na stanovení odběru dělostřeleckým útvarům a může být stejná jako spotřeba jednoho vševojskového svazku.

Obr. 1

Ze zkušeností vyplývá, že v průběhu cvičení byl do výdejního místa svazu denně plánován přísun materiálu ve výši:

— munice	400—500 t,
— pohonné hmoty	450—500 m ³ ,
— proviant	60—80 t,
— ostatní materiál	90—100 t,
Celkem	1000—1200 t/m ³ .

To představuje denně odeslat do výdejního místa armády průměrně 80—100 těžkých nákladních vozidel s vleky, z toho 20 automobilových cisteren. K manipulaci s materiálem vyčleňujeme četú obsluhy výdejního místa z praporu obsluhy abmz.

Materiál v tomto místě je vydáván 35 až 45 útvarům a vojskovým svazkům, z nichž některé jej mohou odebírat jednou za 2—3 dny v závislosti na skutečné spotřebě. Ve výdejním místě, které je v prostoru rozmístění abmz, může být denně vydáno v průměru do 200 t materiálu 20—25 útvarům. Budou to především pohonné hmoty a proviant.

Dělostřelecké svazky a útvary budou zpravidla odebírat ve výdejním místě svazu všechny druhy materiálu, kromě munice, která jim bude přísunována.

Munici pro kanónový dělostřelecký svazek a raketometný útvar budeme přísunovat v závislosti na jejich přidělení (působení vcelku nebo rozdělení po oddílech a dočasné přidělení vševojskovým svazkům) dopravními prostředky abmz do prostorů rozmístění jejich týlů, nebo přímo do palebných postavení. Výjimečně může být přísunována k týlům vševojskových svazků, k nimž jsou oddíly dočasně přiděleny (k nim vyčleňuje týl brigády část svého týlu na zesílení). Z výdejního místa svazu mohou odebírat munici za předpokladu, že mají nízkou spotřebu.

Kanónovému dělostřeleckému svazku (při průměrné spotřebě ve výši 0,6 pp) bude přísunováno do 200 t munice. Z výdejního místa může odebírat 60 m³ pohonných hmot a 16 t ostatního materiálu. Raketometný útvar bude z výdejního místa svazu denně odebírat (mimo munici) v průměru 30 t materiálu.

Protitankovému útvaru je munice přísunována zpravidla po každém zasazení podle konkrétního požadavku velitele prostředky abmz do prostoru rozmístění jeho týlu. Při průměrné spotřebě protitankové munice 0,5 pp na jedno zasazení dosáhne přísun hodnoty okolo 80 t. Denní odběr ostatního materiálu z výdejního místa může dosáhnout 35—40 t.

Ostatní dělostřelecké útvary budou odebírat všechny druhy materiálu ve výdejním místě svazu. Malé skupiny dočasně přidělené k plnění úkolů ve prospěch vše-

vojskových svazků budou předány do jejich materiální péče.

Svazky a útvary ženijního vojska budou odebírat ve výdejním místě svazu všechny druhy materiálu. Výjimka může být u ženijního zatarasovacího útvaru, který zpravidla vytváří pohyblivý odřad zatarasovací a bude doplňován minami po každém zasazení. Miny budou přísunovány do prostoru jeho rozmístění a překládány z dopravních prostředků abmz na dopravní prostředky týlu útvaru i přímo na minové ukladače.

Při dočasném přidělení ženijních útvarů k vševojskovým svazkům vyčleňujeme s nimi i organické týly a posílujeme je prostředky z týlu ženijního svazku. Jejich zásobování uskutečňuje týl ženijního svazku, výjimečně týl vševojskového svazku.

Odběr materiálu z výdejního místa svazu u ženijního svazku může denně dosáhnout výše 120 t, u pontonového útvaru 40 t a u ostatních ženijních útvarů svazu do 30 t.

Útvary vojska **protivzdušné obrany** budou odebírat všechny druhy materiálu ve výdejním místě svazu. Podle skutečné spotřeby materiálu mohou odběry uskutečňovat jednou za 2—3 dny. Jde především o konvenční protiletadlovou munici, pohonné hmoty a proviant. Ostatního materiálu bude minimální množství.

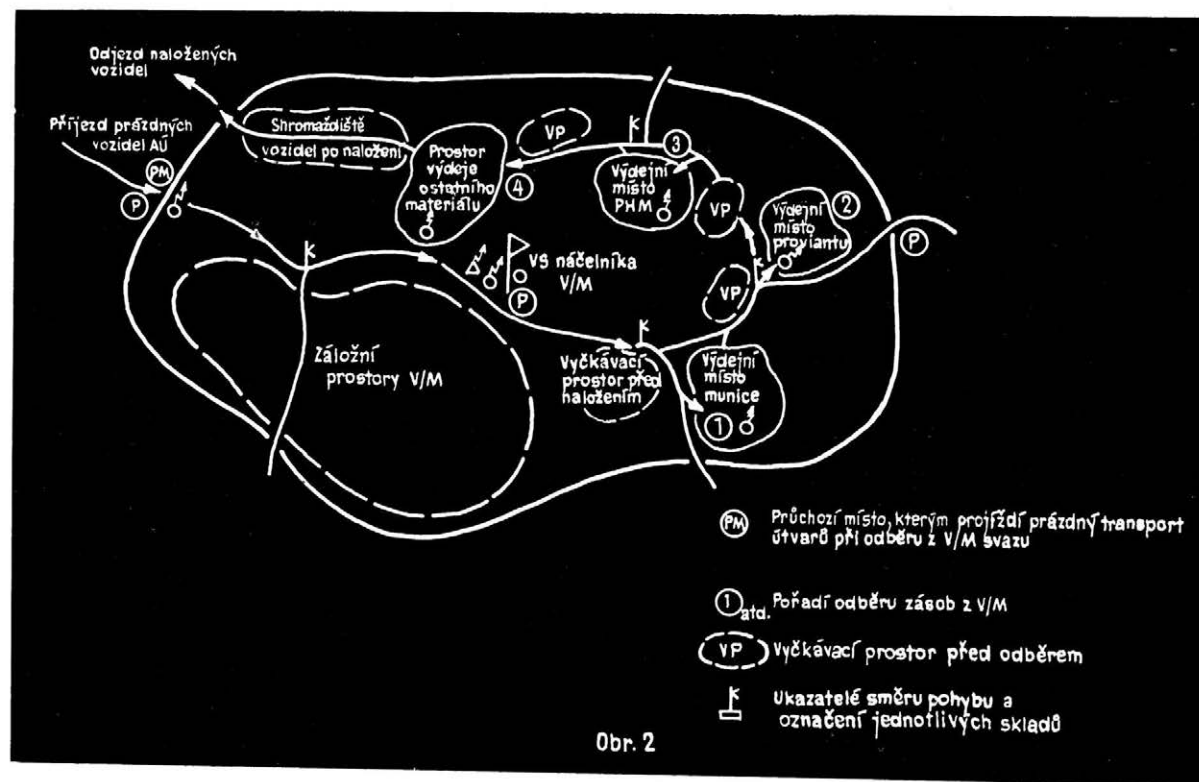
Útvary **vojskového letectva** budou odebírat ve výdejním místě svazu vševojskový materiál, tj. klasické i letecké pohonné hmoty, munice do pěchotních a protiletadlových zbraní (pro samopaly, univerzální kulomety, pistole, ruční granáty, 30mm PLdvk, osvětlovací střílivo), proviant, výstroj, chemický, automobilní a ostatní materiál.

Speciální materiál, zejména třídy 03, munici pro letecké kulomety, řízené i neřízené rakety, letecké pumy, speciální výstroj budou podle konkrétní potřeby odebírat v určené letecké základně.

Podle počtu vzletů může dosáhnout denní odběr vševojskového materiálu z výdejního místa svazu u vrtulníkové jednotky 12—15 t, u vrtulníkového útvaru 25 až 30 t.

Útvary **spojovacího vojska** budou odebírat ve výdejním místě svazu všechny druhy materiálu, a to denně pohonné hmoty a proviant, u nichž je značná a vcelku pravidelná spotřeba, ostatní materiál podle skutečné potřeby za 2 až 3 dny.

U spojovacího útvaru může denní odběr dosáhnout 300 m³ pohonných hmot a 3 t proviantu. U samostatných spojovacích jednotek bude odběr dosahovat výše do 10 t.

Obr. 2

Útvary **ostatních druhů vojsk a služeb** budou z výdejního místa svazu odebírat všechny druhy materiálu. Denně, podle skutečné potřeby, proviant a pohonné hmoty; ostatní materiál mohou odebírat jednou za 2–3 dny, neboť jeho spotřeba, včetně munice, bude nepravidelná anebo tak nízká, že denní doplnění spotřebovaných pohyblivých zásob nebude účelné a hospodárné. Speciální materiál svého druhu vojska vyžadují dispečerským způsobem prostřednictvím náčelníka vojska svazu, který zabezpečí cestou náčelníka týlu — zástupce velitele svazu (vyžádáním příslušné dopravní kapacity) a náčelníka skladu (vydáním rozdělovníku materiálu) jeho přísun do výdejního místa.

Zdravotnické útvary, které jsou ve zdravotnické záloze svazu, mohou odebírat materiál, vzhledem k malému množství, společně. Přidělené prostředky jsou v materiální péči zdravotnických útvarů svazu a jsou zásobovány rovněž cestou výdejního místa svazu.

Výdejní místo svazu je prostor, ve kterém jsou rozmístěny zásoby materiálních prostředků pro vojskové svazky, armádní útvary zabezpečující místa velení, útvary vojskového letectva, silniční a zdravotnické a část technických a týlových útvarů i zařízení.

Do výdejního místa přisunujeme všechny druhy materiálu, kromě raketových pohonných hmot. Jde zejména o munici, pohonné hmoty, proviant, výstroj, ženijní, chemický, spojovací, automobilní a podle potřeby i další (tankový, topografický, spojovací, silniční) materiál, který je naložen po celou dobu činnosti výdejního místa na vozidlech. Výjimečně při nedostatku dopravní kapacity jej skládáme na zem.

Náčelníkem výdejního místa je příslušník štábu abmz. Z praporu obsluhy jsou vyčleňovány pracovní síly, mechanizační prostředky pro manipulaci s materiálem a zabezpečovací jednotky. Řídící a odborné orgány vyčleňujeme z jednotlivých skladů a dopravní prostředky zabezpečují velitelé automobilních praporů. Za jeho celkovou činnost odpovídá velitel abmz.

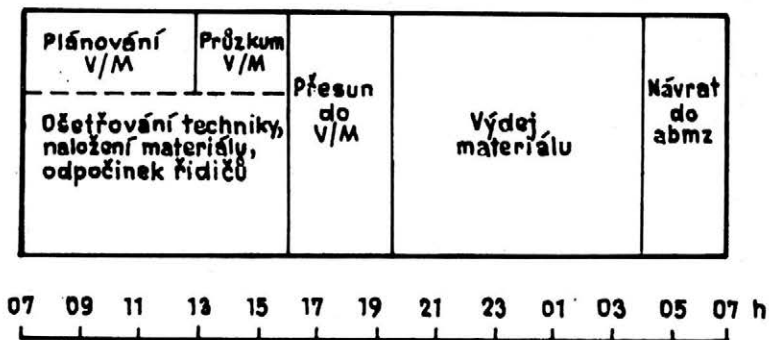
Pro výdejní místo svazu vyčleňujeme prostor 20–30 km², který vzdáleností od vojsk i hloubky operační sestavy vytváří výhodné podmínky k odběru materiálu všem útvarům. V tomto prostoru by mělo být 5–8 osad (po jedné osadě pro rozvinutí výdejního místa pro hlavní druhy materiálu, tj. munice, pohonné hmoty, proviant a další osady pro ostatní druhy materiálu).

Prostor určený k rozvinutí výdejního místa svazu členíme na jednotlivá výdejní místa, průchozí místo, které je zpravidla i velitelským stanovištěm náčelníka výdejního místa a prostorem soustředění vozidel po naložení. Kromě toho u každého výdejního místa je prostor soustředění vozidel před a po naložení — viz **obr. 2**.

Prostor rozvinutí výdejního místa svazu určuje denně ve svém týlovém nařízení NT-ZV svazu, na základě kterého vydává velitel abmz denně v ranních hodinách rozkaz k vytvoření výdejního místa. Náčelníci druhů vojsk a služeb vydávají náčelníkům skladů svá odborná nařízení, ve kterých upřesňují množství materiálu, a kterým útvarům má být vydán.

Schéma přípravy, rozvinutí a činnosti výdejního místa svazu — viz **obr. 3**.

Vojskové svazky a útvary přijíždějí do průchozího místa, velitel odběrové skupiny se hlásí u náčelníka výdejního místa a

Obr. 3

předloží mu plnou moc (odběrovou knížku) k odběru. Seznámí náčelníka výdejního místa s počtem vozidel, s kterými přijel, jaký druh a kolik materiálu požaduje odebrat, jaké má mechanizační prostředky a pracovní síly.

Náčelník výdejního místa informuje funkcionáře, který odebrá materiál, o rozmístění skladů, osách přesunu k nim, prostoru shromaždiště vozidel po naložení, o organizaci ochrany a obrany. V dalším velitel odběrové skupiny vydá velitelům vozidel a řidičům rozkaz k odběru materiálu. Tento rozkaz zpravidla obsahuje všechny údaje, které vydal náčelník výdejního místa. Po jeho vydání vozidla odjedou k odběru. V průběhu této činnosti je uskutečňováno chemické a radiační měření vozidel. Po příjezdu do výdejního místa daného druhu materiálu se odebírající orgán hlásí u jeho náčelníka a řídí se vydanými pokyny. Vozidla najedou na místa překládky a materiál je přeložen. Potom příslušný velitel zabezpečí potřebné vyúčtování.

Výdejní místo **munice** zřizujeme v osadě nebo vhodném terénu, který umožní rychlou překládku s využitím mechanizačních prostředků pro manipulaci s paletizovanou municí. Pravidelně jsou z výdejního místa doplňovány municí vojskové svazky a armádní útvary, kterým není stanovena norma spotřeby a municí dostávají podle skutečné spotřeby. Na základě taktické situace, přepravní kapacity a bojových úkolů může být z výdejního místa munice doplňován i kanónový dělostřelecký svazek a protitankový útvar. Municí zásadně překládáme z vozidla na vozidlo a jen ve výjimečných případech, např. k urychlení převzetí vratného materiálu (truhlíky od vystřelených nábojnic a palety) skládáme část munice na zem. Výdejní místo je uspořádáno tak, aby byl umožněn odběr současně čtyř armádních útvarů a pro kanónový dělostřelecký svazek i protitankový útvar zabezpečeno tolik nakládacích míst, aby byla munice přeložena za 4 až 5 h.

Municí můžeme překládat z vozidla na vozidlo v závislosti na jejím druhu (obalu) a mechanizačních prostředcích, které jsou k dispozici, a to ručně, nízkozdviznými a vysokozdviznými vozíky, laťkovými a řetězovými přepravky, hydraulickými rukama, autojeřáby a rudly. S využitím

těchto prostředků je k přeložení jednoho středního vozidla s municí, podle předpisu Tyl-3-1 (Časové normy pro hodnocení odborného výkonu automobilních jednotek a útvarů) a praktických zkušeností ze cvičení, zapotřebí 20–30 minut. Fyzická námaha na pracovníky bude ale značně rozdílná.

Překládání **pohonných hmot** je závislé především na obalech, ve kterých jsou přepravovány, a na výkonech přečerpávacích zařízení. Podle takticko-technických dat automobilních cisteren a na nich instalovaných přečerpávacích zařízení, je možné přečerpat pohonné hmoty z automobilní cisterny vlastním čerpacím zařízením velmi rychle. (Např. vyprázdnění automobilní cisterny na 11 000 l trvá 14 minut a 3000 l 20 minut. Je to dáno výkonem zabudovaného přečerpávacího zařízení.)

Ve výdejním místě **proviantu** předpokládáme denně vydávat pro jednu polovinu armádních útvarů 60–80 t. Druhá polovina bude odebrat příští den. To znamená, že každý útvar odebere dvě denní dávky proviantu. Před odběrem jsou vráceny prázdné obaly.

Maso překládáme z chladírenských přepravníků v přepravkách. V každé přepravce je 30 kg masa.

Chléb překládáme v papírových pytlích. V každém je 25 kg chleba.

Ostatní druhy materiálu jsou vydávány podle skutečné potřeby, zpravidla podle vyžádání příslušných náčelníků vojskových svazků a armádních útvarů.

Výdejní místo v prostoru abmz, vzhledem k malému množství odebíraného materiálu a menšímu počtu odebíraných útvarů, zřizuje velitel armádní brigády materiálního zabezpečení. Ve svém nařízení pro organizaci a činnost útvarů, které jsou mu podřízeny, určuje dobu a místo zřízení výdejního místa.

Je-li výdejní místo zřizováno na železniční stanici, poúlním dálkovým potrubím pohonných hmot, u skladů kořistního materiálu apod., pak je jeho náčelníkem příslušník abmz a potřebné síly i prostředky pro jeho činnost jsou vyčleněny také z této brigády. Vojskové svazky a útvary odebírají z takto zřízených výdejních míst materiál podle stejných zásad jako ve výdejním místě svazu.

Základem úspěšného zásobování vojskových svazků a armádních útvarů (vzhledem k jejich značnému množství) je znalost potřebných údajů, tj. kde a kdy bude výdejní místo zřízeno, připravenost materiálu k výdeji a dodržování časového harmonogramu odběru. Tím materiálně zabezpečíme činnost druhů vojsk k plnění jejich bojových úkolů.